

יביע אומר הר גילה

שופטים | גליון 364

ב' אלול תשפ"ג
להפצת העלון / הארות / הקדשות
יעקב- 0528445949

זמני היום אופק ירושלים

מוצ"ש ר"ת	מוצ"ש	כניסת שבת
20:45	19:55	19:05

העלון מוקדש לרפואת והצלחת הגאון הגדול הר' בן ציון מוצפי בן מובה שליט"א | עמית בת תקוה | שיראל בת אור | ר' שלמה בן שושנה דיאל בן גולד דוד יהונתן דיאל בן מובה | נרב בן שירה רוחה בת ג'מילה רחל בת חנה גלית בת שולמית. לע"ז- צדוק בן חביבה, ר' דוד בן שרה | אהרון בן שירין. יזנו הנון- ורד פרחיה בת בתיה שיר בת אסתר | להצלחת- מתפללי בית כנסת "יביע אומר" הר גילה הי"ו

מורנו ורבנו הלכה למעשה

עפ"י גאון עוזנו ותפארתנו מרן הרב עובדיה יוסף צדוק"ל
ובנו הראשון לציון הרה"ג יצחק יוסף שליט"א

הלכות ברכות הנהנין- א פת הבאה בכיסנין, (עוגה), מברך עליו "בורא מיני מזונות", ולאחריו ברכה אחת מעין שלש, (על המחיה), ואם אכל ממנו שיעור שאחרים רגילים לקבוע עליו, מברך עליו "המוציא" וברכת המזון.

ושיעור קביעות סעודה על פת הבאה בכסנין לברך עליו המוציא וברכת המזון (לאחר נטילת ידים), שבעים ושנים דרהם (כל דרהם שלשה גרם שהם 220 גרם).

ואין התבשילים, הבשר והדגים מצטרפים לשיעור פת הבאה בכיסנין, לתת עליו תורת קביעות, אלא השיעור הוא באכילת פת הבאה בכסנין בלבד. (ונכון שלא יאכל מעל 162 גרם, ופחות מ220 גרם, כיון שיש אומרים שחשיב שיעור קביעות סעודה וכן דעת מרן השלחן ערוך, אלא נכון שיאכל או פחות מ162 גרם, או שיאכל 220 גרם ומעלה). (חזו"ע ט"ו בשבט ברכות עמוד נ"ה, ונ"ח).

ב עוגה העשויה מבצק הממולא תמרים, מברך עליה בורא מיני מזונות. (שם עמוד נ"ה).

ג החלות המתוקות שנרגש בהם טעם מתיקות, ברכתן בורא מיני מזונות וברכה אחת מעין שלש, ואין יוצאים בהם בשבת ידי חובת שלש סעודות, אלא אם כן קובע סעודתו עליהן, וכנ"ל.

וספרדי שהתארח בשבת אצל אחינו האשכנזים שנוהגים לברך על חלות המתוקות ברכת המוציא, ראוי שיקח עמו חלת לחם שאין בה מתיקות, כדי לאכול שם ולקיים מצות שלש סעודות בפת, ולברך עליה המוציא וברכת המזון כדת. (שם עמוד נ"ה, נ"ח).

ד הפיצה, אם נילושה בחמאה וחלב, וניכר בה טעם החלב והחמאה, מברך עליה בורא מיני מזונות, ועל המחיה, אבל אם נילושה במים וחלב ולא ניכר בה טעם החלב, ברכתה המוציא לחם מן הארץ וברכת המזון. (שם עמוד ס').

ה ברכת המצה [הקשה" שכוסטין אותה], בכל שאר ימות השנה שנוי במחלוקת הפוסקים, ומנהג הספרדים לברך על המצה לאחר הפסח "בורא מיני מזונות" ולאחריה ברכה מעין שלש, על המחיה. ויש להם על שיסמוכו. אלא שהחרדים לדבר ה' נוהגים לאכול המצה בתוך הסעודה של פת, ונפטרים בברכת הפת..... המשך בדף אחרון.

טעמו וראו כי טוב ה'

סליחות

החל מיום ראשון כל יום
בבית הכנסת בשעה 05:00
יתקיימו סליחות בהשתתפות חזנים
עזרת נשים פתוחה

כל יום בבית הכנסת, שחרית בשעה 06:00, מנחה – 20 דק' לפני שקיעה שיעור תורה ותפילות ערבית ולאחר מיכן שיעור התורה היומי
יום א' – הרב גדעון מזרחי שליט"א – הלכה שולחן ערוך
בשעה 21:00 ליקוטי מוהר"ן – עם הרב אהוד דהאן
יום ב' – הרב גדעון מזרחי שליט"א – הלכה שולחן ערוך
יום ג' – הרב ניתאי כדורי שליט"א – מוסר
בשעה 20:30 גמרא מסכת תענית.
יום ד' – הרב גדעון מזרחי שליט"א – הלכה שולחן ערוך
בשעה 20:30 שיעור בקדושת המשפחה לנשואים יחד עם הרב
יום ה' – הרב אהוד דהאן שליט"א – פרשת שבוע

צארכ תורה תשפ"ג ימיו 17 במאה 21:00

חברי בית הכנסת 'יביע אומר' מקדמים בברכה את
הרב יצחק תופיק שליט"א
המתארח עימנו בשבת – להלן זמני תפילות ושעורי התורה

יום שבת	יום שישי
07:45 שחרית ודרשה הרב	18:45 שיר השירים
16:00 תהילים לילדים	19:05 מנחה
16:30 שעור תורה עם הרב	קבלת שבת ודרשת הרב
בבית הכנסת	ערבית
18:00 מנחה	22:00 שעור תורה
סעודה שלישית לע"נ לאה בת רחל	עם הרב בבית הכנסת
19:30 שעור תורה	
19:45 ערבית ולימוד תנא דבי אליהו	

שבת שלום ומבורך

'אמונת חכמים'

"על פי התורה אשר יורוך, ועל המשפט אשר יאמרו לך תעשה, לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל" (י"ז, י"א). משרשי מצוה זו כותב ספר ה"חינוך" (מצוה תצו): "לפי שדעות בני אדם חלוקין זה מזה ולא ישתוו לעולם, וידע הקב"ה שאילו תהיה התורה מסורה ביד כל אחד ואחד מבני האדם, איש איש כפי שכלו, יפרש כל אחד מהם דברי התורה כפי סברתו, ויתרבו המחלוקות בישראל במשמעות המצוות ותיעשה התורה ככמה תורות. על כן אלקינו שהוא אדון כל החוכמות, השלים תורתנו תורת אמת עם המצוה הזאת שציוונו להתנהג בה, שנשמע אל החכמים הנמצאים בכל דור ודור.

ואמרו חז"ל על המצוה: "לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל" - אפילו יאמרו לך על ימין שהוא שמאל, לא תסור ממצוותם! כלומר, שאפילו יהיו הם טועים בדבר אחד מן הדברים אין ראוי לנו לחלוק עליהם, ונעשה כטעותם. טוב לסבול טעות אחת ויהיו הכל מסורים תחת דעתם, ולא ייעשה כל אחד ואחד כפי דעתו, שבזה יהיה חורבן הדת וחלוקת לב העם. ומפני הדברים האלה נמסרה כוונת התורה אל חכמי ישראל. וכך הסביר הרמב"ן: "כי על דעתם הוא נתן לנו את התורה. אפילו יהיה בעיניך כמחליף הימין בשמאל, וכל שכן שעליך לחשוב שהם אומרים על ימין שהוא ימין, כי רוח ה' על משרתי, ולא יעזוב חסידי לעולם, ושומרם מן הטעות ומן המכשול".

מתוך האמונה בחכמים אדם בא למצות האמונה בה' יתברך, וכמובא בחז"ל (ילקוט בשלח אות ר"מ): "ויאמינו בה' ובמשה עבדו". אם במשה האמינו קל וחומר בה', ומה תלמוד לומר בה' ובמשה? ללמדך שכל המאמין ברועה ישראל, כאילו מאמין במי שאמר והיה העולם, ועוד נאמר: "וידבר העם באלוקים ובמשה", אם באלוקים דיברו קל וחומר במשה, ללמדך שכל המדבר ברועה ישראל, כאילו מדבר על מי שאמר והיה העולם. חז"ל התכוונו בדבריהם לאמור שמצות אמונה בה' ומצות אמונת חכמים הם קשורים ובלתי נפרדים, ואמונת חכמים משמשת כסעיף ומבוא לאמונה בה'. וזאת בא הכתוב ללמדנו שמי שמחזיק בזה זוכה ומגיע לזה, כי אמונה בה' ואמונת חכמים אינם אלא אחד. שהרי חכמי הדור הקדוש ברוך הוא מזכה אותם ומשפיע עליהם סייעתא דשמיא, לראות כל דבר ודבר לאמיתו, ולגיע לכל אדם את הדרך האמיתית לטובתו. לכן צריכים לשמוע לעצתם ולעשות כציווים.

כותב מרן החזון איש זצ"ל באגרותיו (חלק א' מכתב ל"ג): "השגחתו יתברך בכל דור ודור על היחידים ששתלן בכל דור, להורות חוקי ומשפטי ישראל, כשהם מעמיקים בהלכה הם בשעה זו כמלאכים, ורוח ממרום שורה עליהן... מתגלה ברוח הקודש לחכמים המוסרים נפשם כמבואר". ובדור האחרון ראו זאת עין בעין אצל מרן החזון איש זצ"ל בעצמו, שכידוע היה מופת הדור, ועל ידי עצותיו הקדושים אנשים מצאו מזור ומרפא ונושעו, וכמובן בכוח האמונת חכמים שהאמינו באותו צדיק. שנזכה לשמוע בקול חכמי האמת וללכת בדרכם. אמן. **שבת שלום.**

השקפה יהודית- הרב אהרון קצין

'לקנות את השנה באלול'

הרב הצדיק ר' שלמה וולבה זצ"ל נסע במטוס, וכתב שם מכתב לתלמידו הרב פשקעס, ראש ישיבת גבעת שאול בירושלים, וכך כתב: כשנסעתי במטוס היה לי הרגש נפלא, נסעתי משוויץ לצרפת. אפשר לנסוע לשם גם ברכבת, אבל ברכבת אורכת הנסיעה שמונה שעות, כי בדרך יש הרים ועמקים, גשרים ומנהרות, המאריכים משמעותית את הדרך, לעומת זאת בטיסה במטוס, זה חצי שעה בלבד!

וזה לימד אותי, כי אם רק מתרוממים מהארץ, מתנתקים קצת מהארצייות - מה שהיה לוקח שמונה שעות, מסוגלים לעשות בחצי שעה...!

אדם שחי עם העולם הזה, ומחובר לעולם הזה - לא יודע לעצור! יש לו עמקים והרים שהוא צריך להתאמץ לעבור אותם. פלא שאין לו כח?! לעומת זאת, אדם שהוא מרוםם ורוחני, הוא חי עם הבורא עולם, עם מעט רוממות - בחצי שעה אפשר לעשות מה שלוקח לעשות חודשים שלמים.

אפשר לקנות את השנה כולה - בחודש אחד, בחודש אלול!

בראש חודש אלול, כהכנה ליום הדין, היה תולה **רבי שמחה זיסל מקלם** המשגיח של 'קלם' מודעה על דלת הישיבה: "חודש אלול - ראשי תיבות אהוב למעלה ונחמד למטה".

אדם שהוא אהוב למטה - אוהבים אותו גם למעלה!

רבי שמחה זיסל הרבה לדבר בדרשותיו בחודש אלול, על הצורך להתחזק בענין של סֶבֶר פנים יפות.

ואף **רבי מאיר חדש זצ"ל** היה נוהג לזרוז בשיחה הראשונה, שמסר בחודש אלול, בכל שנה ושנה: "עכשיו באו תלמידים חדשים, צריך להאיר להם פנים!"

זה היה החיזוק הראשון, שדאג לחזק לקראת חודש אלול והימים הנוראים!

הגאון **רבי חיים שמואלביץ זצ"ל** היה ידוע, הן בגדולתו העצומה בתורה, והן בענותנותו המופלגת.

הוא היה מתמיד גדול, וגם ידע את כל הש"ס בעל פה. מסופר עליו, שכאשר שהה עם בני הישיבה ביפן, נמצא ברשותם ספר "קצות החושן" שאחד מדפיו היה חסר, ורבי חיים שמואלביץ השלים מזכרונו את כל הדף ההוא!

פעם אחת, בראש חודש אלול, הבחין רבי חיים בבחור חדש, שבא לישיבה עם מזודה ביד.

ראש חודש אלול, "דגים שבים רועדים...", ורבי חיים שקוע בהרהורי תשובה ונתון באימת הדין. אך כל זה לא הפריע לו לתת את דעתו על הבחור החדש, ולפנות אליו בלבביות גדולה: "ברוכים הבאים, במה אפשר לעזור לך?"

"אני רוצה להבחין" אומר הבחור, "איפה הרב שבוחן?"

הגאון רבי חיים שמואלביץ עונה לו בסבר פנים יפות: "אני אראה לך איפה הרב שבוחן"

לקח אותו רבי חיים לבנין השני, סחב עבורו את המזודה לקומה השניה, ואמר לו: "פה נמצא הראש ישיבה שבוחן".

הבחור היה קצת נבוך, "אני אכנס להיבחן עם המזודה? מה יגיד הרב, שאני בטוח שאתקבל לפה? זה לא נעים. אבל מה אני אעשה עם המזודה, אשאיר במסדרון? אם מישהו יקח את המזודה, אני אשאר בלי כלום, וגם לא אוכל ללכת למקום אחר. מה אעשה?"

רבי חיים ראה את מצוקתו, ואמר: "אני אשמור לך על המזודה". הבחור נכנס להיבחן, ולאחר זמן מה יצא ופניו זורחות. "התקבלתי! עכשיו צריך לסדר לי חדר".

אמר לו רבי חיים שמואלביץ: "בבין הזמנים התחתן בחור אחד, שהיה ישן בקומה השלישית. מטתו פנויה עכשיו, בוא ואראה לך היכן היא".

עלה איתו רבי חיים שמואלביץ לקומה השלישית, הראה לו את החדר ואת המיטה, הראה לו את התאים המיועדים לו בארון, והדריך אותו איך מגיעים לבית המדרש.

"אה, רגע, שכחתי לשאול" נזכר הבחור, "ואתה, מה התפקיד שלך פה?" הגאון רבי חיים שמואלביץ ענה לו, בענותנותו: "אני השֶׁמֶשׁ פה". אמר לו הבחור: "באמת, שֶׁמֶשׁ מסור מאוד. אני ארד למשרד ואמליץ עליך. שמש מסור מאוד..."

במשך חצי שעה התארגן הבחור, ואחר כך ירד לבית המדרש. הוא ראה את הגאון עומד בכותל המזרח, וסביבו חצי גורן עגולה של בחורים, ששואלים אותו בלימוד. והוא משיב להם: "ראית את הפני יהושע? הזה? הסתכלת ברמב"ם ההוא? תעיין ב"קצות החושן" הזה..."

הבחור משפשף את עיניו בתמהון: פעם ראשונה אני רואה שֶׁמֶשׁ שהוא כזה תלמיד חכם, יודע "פני יהושע", יודע "קצות החושן"...

לא היה יכול להתאפק, טפח למישהו על הכתף, והעיר: "איזה שמש תלמיד חכם יש פה!"

"שֶׁמֶשׁ? זה ראש הישיבה שלנו!"

רעדה אחזה את הבחור, "הוא סחב את המזודה שלי לקומה השלישית, וגם שמר לי עליה במשך עשרים דקות! הוא האיר לי פנים כל כך, ראש הישיבה הגדול!"

אותו יום ראשון של אלול נותר חקוק בליבו של הבחור כל ימי חייו.

על אף יראת החטא הגדולה של רבי חיים שמואלביץ זצ"ל, ועל אף אימת הדין של "אלול" - היה לבו הקדוש פנוי גם לזולת, להיטיב עמו בחביבות גדולה, ובמאור פנים.

יתן ה' שנזכה להתחזק בחודש הזה, הן בבין אדם למקום, והן בבין אדם לחבירו, ונזכה לכתובה וחתימה טובה, אמן. **שבת שלום ומבורך.**

כי התורה כוללת את כל הטובות שבעולם...

'חושב אחרת'

הפרשה פותחת בפסוק: "שפטים ושטרם תתן לה בל שערך אשר ה' אלקיך נתן לה לשבטיך ושפטו את העם משפט צדק". ומביא רש"י את אשר פרשו על פה חז"ל: "בכל שערך" - בכל עיר ועיר. "לשבטיך" - מוסב על תתן לה. שופטים ושטרם תתן לה לשבטיך בכל שערך אשר ה' אלקיך נתן לה. "לשבטיך" - מלמד שמושיבין דינין לכל שבט ושפטו ובכל עיר ועיר". מדוע יש קשר בין הערים והשבטים למנוי השופטים? מדוע לכל עיר צריך שופטים אחרים. ומדוע כל שבט צריך שופטים נפרדים? כמו כן מדוע לא נאמר בתחלת הפסוק שפטים ושטרם תתן לה אשר ישפטו משפט צדק?

והבאר הוא כי משפט צדק אמתי הוא רק במדה והשופט מכיר את תכונות הפנש של הנדון. ורק אם השופט מודע למקבל באותו אזור. זאת אומרת כי משפט צדק הוא רק כזה הלקוח בחשבון את התכונות, ההשפעות המשפחתיות וההשפעות החברתיות. למשל יש חברה שמקבל לנהג בה בצורה מסוימת ויש חברה שהדבר אינו מקבל. יש אזורים שמקבל בהם להתחייב בצורה אחת ויש בצורה אחרת. יש מקומות שמלה מסוימת היא מלת גנאי ויש מקומות בהם היא מלת שבח. רק מי שיוודע ומכיר את הניואנסים יוכל לשפט צדק.

לכן השופט צריך להיות מישהו שמכיר את האפי של בני השבט ומנהג בני העיר. ורק אז בסופו של דבר יהיה משפט צדק. לא לחנם אמרו חכמינו במסכת אבות "אל תדון את חברך עד שתגיע למקומו". ופרשו המפרשים כי הכוונה שלעולם לא תוכל לדון אותו כראוי כיון שלעולם לא תוכל לדעת הכל. על מנת לדעת הכל צריך להולד עם תכונות נפשו, באותה משפחה בה נולד, באותו אזור בו נולד ולעבר את אותו מסלול חיים. דבר שהוא בלתי אפשרי.

אך על השופט מטל להתאמץ ולנסות להבין את הנדון ככל האפשר. כך כאשר מדבר במשפט. אך למעשה כך הוא בכל אינטראקציה בין אנשים ובפרט אינטראקציה זוגית. אנחנו נוטים למהר ולשפט אנשים לפי הבנתנו ותכונות נפשנו. מעבירים בקרת זה על זה. כל עוד הבקרת בונה, הדבר אולי יכול להביא תועלת. גם בקרת בונה צריכה לדעת איך לומר. על אחת כמה וכמה כאשר מדבר רק במתיחת בקרת.

למשל להעביר בקרת על הבשול של האשה. מכיון שהבעל גדל בדרך כלל בבית אמו על טעמי התבשילים שלה אליהם התרגל, אפן השפוט שלו על הבשול של אשתו שגדלה בבית אחר על טעמים אחרים, אינו הוגן ואינו אובייקטיבי. הוא בדרך כלל יאהב את הטעמים שמזכירים לו את הבית. ולכן גם אם האשה תבשל נפלא, אולי היא יאהב את האכל שלה. אך עדין לא רגיש טעם של בית. נשים רבות נעלבות מכך שהבעל אוהב את האכל של אמו. הן רואות בכך פגיעה בהערכה של הבעל לילכת הבשול שלהן. אך הן אינן מבינות כי לרב התחרות מול הבשולים של אמו אינה הוגנת. והיא לא תצליח לנצח בה. האשה צריכה להתמקד בדברים שהיא עושה ובעלה אוהב לאכל.

כמובן שגם הבעל צריך לזכור לא להשוות את האכל של אמו לאכל של אשתו. לכל אחת יש את המקום והיחודיות שלה. כך הוא בכל תחום. לעצור רגע ולזכור כי אולי אם הייתי עם תכונות הנפש של האחר עובר מסלול חיים זהה, הייתי נוהג כמוהו.

הילכת לקבל את החשיבה של השני, היא ילכת חשובה ובסיסית בתקשרת בין בני אדם. כאשר האנשים סביב חשים כי אנו חיים באפן המעביר עליהם בקרת, הם ימנעו ממפגש עמו.

אך אם האנשים סביב יחשבו כי אנו מבינים אותם ומקבלים אותם ואיננו שופטים אותם, אזי הם יחשבו בנחת ויירצו להיות סביבנו.

שבת שלום ומברך לייעוץ ניתן להתקשר 0523898468.

חושן משפט- הרב יצחק פריי

'משולחן בית הדין'

תשובה: במסכת בבא קמא פרק עשירי משנה ו' נאמר: "הגוזל את חברו, או שלוה הימנו, או שהפקיד לו; בישוב לא יחזיר לו במדבר". וכן נפסק בשלחן ערוך חשן משפט סימן עד סעיף א. כי לא נתן לכפות על המלוה לקבל בחזרה את כספו במקום סכנה. לפי זה, נתן בהחלט לומר כי הים נחשב מקום סכנה ביחס למקום המגורים. לפיכך מובן כי לא היה שמואל יכול לכפות על אריאל לקבל את הפרעון. וממילא נשאר שמואל חייב 250 לאריאל. וכאשר נגנב הכסף הרי זה הפסד לשמואל ולא לאריאל.

שמואל לנה 250 מאריאל. כאשר נפגשו בימים קעבר שבועים בקש שמואל להשיב לאריאל את הסכום. אריאל סרב לקבל בטענה כי אין עליו ארנק והוא מפחד שהכסף יגנב. למחרת פגש אריאל את שמואל ובקש את הכסף. אך שמואל ענה כי בסופו של דבר הכסף נגנב בימים. והוא פטור כיון שרצה להשיב לאריאל אלא שאריאל סרב לקבל. ולכן הוא פטור. האם יש אמת בטענתו של שמואל?

חיזוק לנשמה

'שמה בחלקך'

בחלוק יומיים חזר רבי מני לרבי יצחק והחל לבכות: "כבוד הרב, מאז שאשתי התייפתה היא מתנשאת עליי, מתגאה עליי, הערך שלי בעיניה ירד, אנא ממך, תחזיר אותה לכעירותה". אמר רבי יצחק: "תחזור חנה לשחרירותה". וחזרה חנה לכעירותה... (תענית כג':) פעמים רבות אנו פונים לבורא עולם ומבקשים ממנו: "אני רוצה את העבודה הזו, היא מתאימה לי כל-כך, תזווג אותי עם האישה הזו, איתה אוכל לבנות בית מושלם". מתחננים, מבקשים, ובורא עולם יודע שהדבר לא טוב בשבילנו וממאן לקבל את תפילותינו. אבל אנחנו לא מרפים, מבקשים, מתחננים ובורא עולם נותן לנו את שליבנו חפץ ואז... אנו בוכים איך נכנסנו לצרה הזו... ודם חכם פונה יום יום לקב"ה ומבקש את מה שטוב בשבילו, את הראוי והמוצלח לו, גם אם הדבר לא נראה כך בעיניים שלו, הוא פשוט מסיר את חכמתו ומשליך את ההחלטה הנכונה למי שיוודע בדיוק מה טוב בשבילו. בורא עולם מנהל את עולמו בצורה המדוקדקת והטובה ביותר, תפקיד לעשות השתדלות ולהשאיר את הכול בידי הנאמנות, אתה תתפלא לגלות שמה שקיבלת בחיים שלך תואם לך ככפפה ליד, בדיוק לפי מה ומי שאתה. תשמח במה שיש לך, כי מה שיש לך הכי טוב וראוי לך, ודווקא לך! רונן קרתא

לרבי מני הייתה אישה מכוערת מאד, מכוערת כל-כך עד שלא היה להסתכל עליה. הדבר גרם לו לעצב רב ובצר לו הלך אל רבי יצחק בן אלישיב וסיפר לו על סיבת צערו. אמר לו רבי יצחק: "אשתך היא, כך גזרה חכמתו של הקב"ה". "כבוד הרב, אני רוצה שאשתי תהיה יפה, שאראה אותה ותהיה לי נחת". "מי אמר לך שאם אשתך תהיה יפה יהיה לך טוב?" שאלו הרב. "כבוד הרב, יהיה לי טוב, תהיה לי נחת, אני יודע". שאלו רבי יצחק: "מה שמה של אשתך?" "לאשתי קוראים חנה" השיב רבי מני. "יהי רצון שתתייפה חנה" ברח רבי יצחק. חזר רבי מני לביתו וראה את אשתו יפת תואר ויפת מראה. שמח רבי מני וחשב לעצמו: "כמה מאושר אני".

פתרון לחידה משבוע שעבר:

חידה

- מאיזה פסוק לומדים את הכלל: "המודה בעבודת כוכבים ככופר בתורה כולה?" **תשובה**- מהפסוק: "וסרתם מן הדרך...ללכת אחרי אלוקים אחרים" (י"א, כח)
- איזה כינוי ניתן בפרשתנו לעיר שכם? **תשובה**- אלוני ממרא (עיין רש"י י"א, ל)
- ציין 2 פירושים לפסוק: "רק חזק לבלתי אכול הדם" (י"ב, 23). פסחים ט"ז **תשובה**- יש 2 דעות: לפי רבי יהודה בגלל שהיו שטופים בתאוה לאכול דם נזקקו לחיזוק. לפי בן עזאי כדי ללמוד קל וחומר ממצוה קלה זו ולהתחזק בכל המצוות.
- על מה נאמר "והייתה תל-עולם?" **תשובה**- נאמר על העיר הנידחת (י"ג, ז)
- על אילו חגים נאמרו הביטויים הבאים: א. "ושמחת לפני ה'" ב. "ושמחת בחגך?" **תשובה**- א. שבועות ב. סוכות.

- א. אילו דברים אסור למלך להרבות?
- אילו חלקים מהבהמה שמקריבים נותנים לכהן?
- מהם שיעורי התרומה לכהן? (רש"י)
- "לא ימצא בך מעון ומכשף". ציין 2 פירושים למושג מעון?
- "וכי יקום עד חמס". היכן עוד מוזכר בתורה הביטוי חמס?

חברי הקהילה שואלים

מתי הזמן הנכון לומר סליחות?

הזמן המסוגל ביותר הוא בסוף הלילה קודם לעלות השחר, שאז יש שעת רצון גדולה, גם לפי הפשט שזוהי שעה שבא משתנות המשמרות וגם על פי הסוד, ומכל מקום כבר משעת חצות הלילה זה שעת רצון, אבל בתחילת הלילה אין לומר הסליחות וי"ג מידות כלל ועיקר, ואם אינו יכול לומר לומר הסליחות בלילה יכול לאמרם גם ביום עד השקיעה.

האם צריך לבדוק את התפילין והמזוזות בחודש אלול?

מנהג חסידות לבדוק את מזוזות הבית בחודש אלול, ומעיקר הדין פעם בשלוש וחצי שנים, והתפילין אין חיוב לבדוק אם יודע כי נכתבו על ידי סופר מומחה ונבדקו כבר כדיון, וכן שמר עליהם מנזקי החום והמים.

חודש אלול – ימי הרחמים וקרבת ה'

הנה הגענו לימים הגדולים והנפלאים ימי הרחמים והסליחות, אותם ימים אשר מקדם מוכנים לסליחה וכפרה, כבר בדור המדבר אחרי החטא הגדול בעולם, חטא העגל, אשר היווה בגידה קשה של ישראל בנותן התורה, כשהגיעו ימי אלול ביקש ה' יתברך ממשלה רבנו לעלות אליו לה, בכדי להתרצות לישראל, וכל הימים הללו היה משה רבנו מרצה ומפייס עד שבסיום הימים הללו ביום הכיפורים אמר ה' למשה סלחתי כדברך.

ולכן ימים אלו הם ימים של פיוס, ימים של קרבת ה', ימים בהם אדם מפייס את הבורא, קם לסליחות לבקש רחמים מאת ה', כי בימים אלו קרוב ה' יתברך מאד, יותר משאר זמנים.

בעל התניא המשיל את קרבת ה' לישראל בימים האלו, למלך שקודם שמגיע לעיר יוצאים אנשי העיר לקראתו ומקבלים פניו בשדה, ואז רשאים כל מי שרוצה לצאת להקביל פניו והוא מקבל את כולם בסבר פנים יפות ומראה פנים שוחקות לכולם ובלכתו העירה הרי הם הולכים אחריו, אמנם כאשר מגיע להיכל מלכותו אין נכנסים אלא ברשות וגם אז רק המובחרים שבעם ויחיד סגולה, כלומר שמראש חודש אלול הקב"ה כביכול יוצא לדרך להתקרב לעולם, בבחינת המלך בא לעיר ובחודש אלול הוא עדיין בשדה ולכן הם עדיין ימי חול, ויש מעלה לאלו

חיש מהר נדחה האכזבה מליבו ואת מקומה תפסה הדאגה שמא משהו אינו כשורה, בלב מלא דאגה, שכן האב מונית והורה לנהג להביאו אל בית בנו, בדרך נרגע מעט ושב וצייר לעצמו את קבלת הפנים החגיגית הצפויה לו בשערי הבית, אך גם חלום זה נגזו כאשר הגיע בשעת ערב מאוחרת אל פתח הבית, מלבד אור קלוש שנראה מבעד לחרכי החלון שפנה לעבר הרחוב היה הבית חשוך, ליבו פעם בחוזקה האם כולם בריאים שאל את עצמו? האם קרה להם אסון ח"ו? ידיו רעדו כאשר הקיש בדלת דפיקה אחת דפיקה נוספת עד שסוף סוף שמע קול מעבר לדלת מי שם? כשזיהה האב שהקול הוא של בנו יקירו נרגע, ההתרגשות והשמחה שוב תפסו את מקומם והוא השיב אביך שבא אליך ממרחקים הוא הדופק, פתח לי בני את הדלת.

אחרי רגע של שתיקה נשמע שוב קולו של הבן אבא כבר פשטתי את כגדי ורחצתי את רגלי קשה לי עתה לקום ממיטתי ולפתוח לך את הדלת אנא בטובך פנה אל המלון השוכן מול ביתי ומחר בבוקר נפגש אם ירצה השם, כששמע האב את הדברים כמעט אחזו השבץ מחשבתו פעלה במהירות וכך הרהר, שנים רבות ציפיתי שבני יכבדני ויבוא לבקרני משראתיני מתמהמה באתי אליו אולם בטוח הייתי שהוא ובני ביתו ימתינו לי בנמל, אך הם לא עשו זאת לתומי סברתי שאיחרו ושהם יקבלו את פני בתחנת הרכבת אולם גם שם לא מצאתים באתי עד פתח הבית ומצאתי חשוך והנה עתה אני דופק בדלת והוא מתעצל לקום ולפתוח לי האם אחרי כל זאת אמתין לו במלון, בוודאי לא אעשה זאת, במונית הראשונה שנקרתה בדרכו שב האב לתחנת הרכבת משם נסע לנמל עלה על אוניה ושב לביתו, למחרת בבוקר התעורר הבן וליבו נקפו על התנהגותו בליל אמש כזריזות רבה קם ממיטתו התלבש ורץ למלון כדי להקביל את פני אביו מה נוראה הייתה אכזבתו ומה גדול היה הכאב כאשר נוכח לדעת שאביו איננו.

כך ה' יתברך דופק בליבו בהתעוררות קודש להעירונו מתרדמת ההרגל לשוב בתשובה שלימה, לתקן המעשים והמידות, מה יאמר אדם אשר תשובתו היא קשה לי, אני כבר רגיל ככה, כל המשפחה שלי רגילים ככה, "פשטתי את כתנתי איככה אלבשתי", צריך לנצל ימים אלו לשוב אל ה' יתברך בלב שלם.

ט) פשטידא או פאסטיל הממולאים בשר או דגים או גבינה, והבצק של הממולאים הוא עיסה רגילה, ונאפים בתנור עמהם, אינם נקראים פת הבאה בכסנין, ואפילו אם לא קבע עליהם מזון צריך לברך עליהם המוציא וברכת המזון. (כיון שאין דינם כפת הבאה בכסנין שממלאים אותה בשקדים ואגוזים וסוכר ושאר מיני מתיקה, שהם עשויים לקינוח סעודה, מה שאין כן פשטידא שמלאה בשר, שדרך לאוכלם כדי לשבוע, ודמי לאוכל פת ובשר ביחד).
ואם נעשית בלולה בשמן וניכר טעם השמן בעיסה, מברך עליהם בורא מיני מזונות ועל המחיה.
י) לחם עג"ץ כלומר בשר על העיסה, שהעיסה רגילה ועליה ממרח במשך כחוש עם מעט תבלין, ונאפים יחד, ברכתו המוציא וברכת המזון. (א"ה: ויש לדון כאשר מורחים על העיסה שמן עם תבלינים והם נבלעים קצת בבצק, וניכר טעמם בעובי העליון של הפת, מהי ברכתו, וד"ק. ויעוין שם במה שכתב מורנו זיע"א בשם הגאון בני חיי זיע"א, שאם העיסה מקבלת טעם הבשר רק לאחר שנאפית קצת בתנור, עדיין ברכתה המוציא, כיון שבאותה שעה כבר חל עליה תורת לחם, כיון שהמוהל של הבשר שנבלע בעיסה, הוא רק לאחר שנאפת קצת. וכיע"ו"ש).

לחם שיש בפרוסה שלו כזית, שטח פניו בביצים וטיגנון, בשאר ימות השנה, שנשארת ברכתו המוציא וברכת המזון.
והוא הדין לנוהגים לברך על המצה בשאר ימות השנה המוציא וברכת המזון, שאם טיגנה (ויש בה שיפור כזית), נשארת בתוקף ברכתה. (שם ע' ס"ה).
ז) סופגנים שעושים בפסח מקמח מצה כתושה (שאין בהם כזית), והקמח נילוש בביצים ומים, וטגנונה, ברכתו בורא מיני מזונות.
ח) האוכל סופגנים המטוגנים בשמן, וכן האוכל זלאביה המטוגנת בשמן, אף על פי שנעשו מעיסה עבה וקשה ככל העיסות של לחם, אין לברך עליהם אלא בורא מיני מזונות ולבסוף ברכת מעין שלש, שהיא ברכת על המחיה.
ואפילו אם קבע סעודתו עליהם, ואפילו אם אוכל מהם כדי שביעה צריך לכתחילה לברך בורא מיני מזונות ולבסוף על המחיה. (כיון שלא נאפו בתנור. א"ה: וז"ע למורנו זיע"א בחזון עובדיה חנוכה (עמוד י"ט). וז"ע במה שכתבנו בס"ד לענ"ד בספר תורת עובדיה (חלק י"ד עמוד ש"ל), לענין סופגניות שנוהגים לאכול בחנוכה, המטוגנות בשמן, כשנעשו מבצק שאין בו מתיקות מצד עצמו. וכיע"ו"ש).

המשך – מורנו ורבנו הלכה למעשה

ובברכת המזון, ויש שקובעים סעודה על המצה, דהיינו שאוכלים שיפור שבעים ושנים דרהם שהם כמאתים ועשרים גרם, ואז מברכים עליה (אחר נטילת ידים), המוציא וברכת המזון.
ורוב האשכנזים נוהגים לברך על המצה גם בשאר ימות השנה המוציא וברכת המזון.
וחולה שאינו אוכל פת אלא מצה, מטעמי בריאות, מברך על המצה המוציא וברכת המזון.
ומיהו במוצאי חג הפסח שעדיין לא נמצא בשוק לחם חמץ, אפשר לברך על המצה המוציא וברכת המזון לכל הדעות.
והאוכל מצה בפסח שברכתה המוציא לחם מן הארץ, אין הבדל בזה בין אם אוכל כזית או פחות מכזית, שלעולם ברכתה המוציא. ואם אוכל כזית מצה ברכתה המוציא וברכת המזון. (אף על פי שלא אכל כשיעור כביצה, אלא שיטול ידיו, ולא יברך ברכת על נטילת ידים, וכדן פת לחם שמברך על נטילת ידים רק כשאוכל כשיעור כביצה). (שם עמוד ס"ד, ס"ה).
ו) מצה שטח פניה בביצים, וטיגנה בשמן, בפסח, ויש בה שיפור כזית, ברכתה המוציא וברכת המזון, כדן